

Lääkehoitosuunnitelma 20XX

[Päiväkodin nimi]

Hyväksytty pp.kk.vvvv

Päivitetty pp.kk.vvvv

(Versio 2: Yhteinen pohja liitteinen katselmoitu ja päivitetty 27.5.2024)

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Lääkehoito varhaiskasvatuksessa	3
2.1 Päiväkodin kuvaus	3
2.2 Päiväkodin lääkehoitosuunnitelma.....	3
2.3 Lapsen lääkehoitosuunnitelma.....	3
2.4 Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö	4
2.5 Yhteystietoja.....	4
3. Vastuut, tehtävät ja työnjako lääkehoidon toteutuksessa	4
3.1 Varhaiskasvatuksen johto	5
3.2 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue.....	5
3.3 Lasta hoitava lääkäri.....	5
3.4 Päiväkodin johtaja / esihenkilö.....	5
3.5 Lääkehoitoa toteuttava varhaiskasvatuksen henkilöstö.....	5
3.6 Lapsen huoltaja.....	6
4 Lääkehoidon osaaminen	6
4.1 Perehdytys, koulutus ja tentit.....	6
4.1.1 Pitkäaikassairaat lapset	7
4.2 Adrenaliinikynä.....	7
4.3 Osaamisen ylläpitäminen	7
5. Lääkehoidon toteuttaminen	8
5.1 Lääkehuolto.....	8
5.2 Lääkkeiden säilytys.....	8
5.3 Lääkkeiden antaminen ja dokumentointi	9
6. Lääkehoidon turvallisuus	10
6.1 Riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	10
6.2 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen	11
Lähteet	13

1. Johdanto

Lääkehoito varhaiskasvatuksessa perustuu lääkehoitosuunnitelmaan, jossa keskeistä on ammattihenkilöiden osaaminen ja sijaisjärjestelyt sekä näihin liittyvä ennakointi. Lääkehoitosuunnitelma ohjaa ja yhtenäistää turvallisen lääkehoidon toteutetusta varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella. Lääkehoitosuunnitelman ohjeet koskevat varhaiskasvatuksen kunnallista ja yksityistä toimintaa. Lääkehoitosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen varhaiskasvatuksen kanssa voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuen.

2. Lääkehoito varhaiskasvatuksessa

2.1 Päiväkodin kuvaus

Päiväkodin tiedot	
Nimi	
Paikkaluku	
Henkilöstömäärä	
Toiminta-aika (aukioloajat)	
Erityispiirteet	
Lääkehoitoon koulutetun henkilöstön määrä	
Lääkehoitoon koulutettu henkilöstömäärä työvuoroissa	

2.2 Päiväkodin lääkehoitosuunnitelma

Jokaisessa päiväkodissa tulee olla oma lääkehoitosuunnitelma, joka on laadittu tälle yhteisesti laaditulle pohjalle.

Lääkehoitosuunnitelma pidetään henkilöstön helposti saatavilla ja sitä hyödynnetään uusien työntekijöiden perehdyttämisessä.

Kuvaa tähän, milloin lääkehoitosuunnitelmaa päivitetään ja missä lääkehoitosuunnitelmaa säilytetään

Kuvaa tähän, miten lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön riittävyyttä arvioidaan suhteessa lääkehoitoa tarvitseviin lapsiin ja miten toimitaan, jos henkilöstömäärässä tapahtuu muutoksia (esimerkiksi vuosilomat, äkilliset poissaolot jne.)

2.3 Lapsen lääkehoitosuunnitelma

Lapselle tehdään aina kirjallinen lääkehoitosuunnitelma, mikäli lapsi tarvitsee lääkehoitoa hoitopäivän aikana. Lapsen lääkehoitosuunnitelman kirjaamiseen on omat lomakkeet sekä pitkäaikaissairauden lääkitykseen (liite 1) että lyhytaikaiseen lääkehoitoon (liite 2). Lapsen

lääkehoitosuunnitelma tulee tehdä ennen lapsen lääkehoidon aloittamista varhaiskasvatuksessa. Lapsen lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Lapsen lääkehoitosuunnitelmassa sovitaan varhaiskasvatuksessa toteutettavasta lääkehoidosta yhdessä lapsen huoltajan ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa. Suunnitelmassa sovitaan muun muassa lapselle annettavista lääkkeistä, lääkkeen antamiseen liittyvistä asioista, lääkehoitoon mahdollisesti liittyvästä seurannasta ja toimenpiteistä sekä lääkehoidon vastuu- ja varahenkilöistä varhaiskasvatuksessa.

Turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi lapsen lääkehoitosuunnitelmassa on hyvä nimetä riittävästi varahenkilöitä huomioiden henkilöstön työvuorot, vuosilomat sekä mahdolliset muut poissaolot. Näin huomioidaan myös lapsen huoltajien oikeus tietää, ketkä lääkehoitoa varhaiskasvatuksessa toteuttavat.

2.4 Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö

Vanhemmat huolehtivat lapsen lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden toimittamisesta päiväkotiin. Vanhempien vastuulla on tiedottaa henkilökuntaa lapsen ajantasaisesta lääkehoidosta sekä lapsen lääkehoidossa tapahtuneista muutoksista. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään yhteistyökokous ennen lapsen lääkehoidon aloittamista, jotta henkilökunnalla on valmiuksia toteuttaa lääkehoitoa turvallisesti.

2.5 Yhteystietoja

Yhteystietoja	
Päivystysapunumero (Päivystysavusta saa neuvoa äkillisiin terveysongelmiin ennen päivystyspoliklinikalle hakeutumista. Henkeä uhkaavissa tilanteissa (esim. hengitysvaikeus, tajuttomuus, halvausoireet, äkillinen kouristelu) tulee olla yhteydessä hätänumeroon).	puh. 116 117
Yleinen hätänumero	puh. 112
Myrkytystietokeskus	puh. 0800 147 111 tai 09 471 977
Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmia koskevien kysymysten osalta yhteyshenkilö on lääkitysturvallisuusasiantuntija Kirsi Kaunisvesi-Pietarila.	kirsi.kaunisvesi-pietarila@keusote.fi
Muita yhteystietoja	 Lisää yhteystiedot.

3. Vastuut, tehtävät ja työnjako lääkehoidon toteutuksessa

Lapsen lääkehoidon vastualueet ja työnjako perustuvat lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994), asetukseen terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994) sekä varhaiskasvatukseen (540/2018)

Terveystieteiden lain (1326/2010 32§) mukaan hyvinvointialueen järjestäessä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä tämän lain mukaisia terveydenhuoltopalveluja, on terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tehtävä keskenään ja kunnan varhaiskasvatuksen kanssa sellaista yhteistyötä, jota tehtävien asianmukainen hoitaminen sekä potilaan hoidon ja sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen tarve edellyttävät

3.1 Varhaiskasvatuksen johto

Kuntien varhaiskasvatuksen johdolla on velvollisuus huolehtia siitä, että varhaiskasvatukseen laaditaan koko alueen yhteinen lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Tämä suunnitelma on laadittu yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa ja kattaa em. velvoitteen. Yhteinen lääkehoitosuunnitelma koskee kaikkia varhaiskasvatuksen toimintamuotoja kunnan omissa palveluissa sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen johto vastaa siitä, että jokaisessa toimipaikassa on saatavilla varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma, joka täydennetään yksikkökohtaisilla tiedoilla päiväkotikohtaiseksi lääkehoitosuunnitelmaksi. Johto vastaa myös siitä, että lasten lääkehoito toteutuu turvallisesti kaikissa varhaiskasvatuksen toimipaikoissa. (STM 2021)

3.2 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Hyvinvointialueen terveydenhuollon johdolla on vastuu mm. siitä, että terveydenhuollossa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja vastuista varhaiskasvatuksen lääkehoitoon perehdytykseen, koulutukseen ja osaamisen varmistamiseen liittyen. Hyvinvointialue osallistuu varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman laadintaan ja liittyy sen osaksi hyvinvointialueen alueen lääkehoitosuunnitelmaa. (STM 2021)

3.3 Lasta hoitava lääkäri

Lasta hoitava lääkäri vastaa lääkehoidon arvioinnista, lääkkeen määräämisestä ja lapsen lääkehoidon kokonaisuudesta. Lääkäri vastaa osaltaan myös hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon vaikuttavuuden arvioinnista sekä lääkehoidon ohjauksesta ja neuvonnasta.

3.4 Päiväkodin johtaja / esihenkilö

Päiväkodin johtajan tehtävä on huolehtia riittävän lääkehoidon osaamisen hallitsevan henkilöstön tarvittavasta määrästä ja läsnäolosta. Johtaja vastaa myös päiväkodin lääkehoitosuunnitelmasta ja sen ajantasaisuudesta.

3.5 Lääkehoitoa toteuttava varhaiskasvatuksen henkilöstö

Mitä vaativammasta lääkehoidosta on kyse, sitä suositeltavampaa on, että lääkehoitoa toteuttaa sosiaali- terveydenhuollon ammattihenkilö, kuten lähihoitaja. Tilanteissa, jossa päiväkodissa ei

työskentele sote-ammattihenkilöitä, voi muu varhaiskasvatuksen työntekijä, kuten varhaiskasvatuksen opettaja, toteuttaa lääkärin lapselle määräämää, luonnollista tietä annettavaa lääkehoitoa (esimerkiksi suun kautta). Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, lisäkoulutukseen ja osaamisen varmistamiseen hyväksytyntenttimuodossa.

Määräaikaista henkilöstöä sitovat samat osaamisvaateet kuin vakituistakin henkilöstöä. Lääkehoitoa toteuttavat henkilöt (vastuu- ja varahenkilöt) nimetään lapsen lääkehoitosuunnitelmaan, jotta huoltajat ovat tietoisia kuka/ketkä lääkehoitoa toteuttavat.

On suositeltavaa, että päiväkotiin nimetään lääkevastaava, joka vastaa/koordinoi lääkehoidon toteuttamiseen liittyviä asioita yhdessä päiväkodin johtajan kanssa.

 *Lääkevastaavana toimii XXX.
Lääkevastaavan tehtävänkuvauksen sisältö:*

3.6 Lapsen huoltaja

Lapsen huoltajalla on keskeinen vastuu sekä tiedonkulusta että päiväkodin henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä lapsen lääkehoitoon. Huoltajan velvollisuutena on varmistaa lapsen lääkehoitoon liittyvän tarvittavan tiedon välittyminen lasta hoitavalta lääkäriltä varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Vastaavasti huoltajan tehtävänä on myös välittää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä saatu tieto lasta hoitavalle lääkärille.

Huoltaja osallistuu lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laadintaan sekä vastaa lääkkeiden toimittamisesta päiväkotiin.

4 Lääkehoidon osaaminen

Varhaiskasvatushenkilökunnan lääkehoidon osaamisen varmistaminen ja ylläpito ovat osa lapsen turvallista hoitoa. Osaamisen varmistamisen prosessi sisältää:

- lääkehoidon koulutuksen ja tentit
- päiväkotikohtaisen perehdytyksen
- vaativamman lääkehoidon osalta lapsikohtaisen perehdytyksen lasta hoitavalta taholta.

Päiväkodin johtaja dokumentoi osaamisen varmistamisen prosessin suoritetuksi erilliselle lomakkeelle (liite 4). Osaaminen varmistetaan 5 vuoden välein suorittamalla lääkehoidon koulutus ja tentit uudelleen.

4.1 Perehdytys, koulutus ja tentit

Jokaisen lääkehoitoon osallistuvan työntekijän tulee perehtyä toteutettavaan lääkehoitoon esihenkilön tai lääkevastaavan johdolla. Perehdytyksessä käydään läpi mm. lääkehoitosuunnitelma.

Varhaiskasvatuksen työntekijät suorittavat erikseen sovitut teoriaopinnot sekä tentit, mikäli osallistuvat lääkehoitoon.

 Kuvaa tähän

- miten lääkehoidon koulutus (kouluttava taho) ja tenttien suorittaminen on järjestetty
- kuka perehdyttää työntekijän päiväkotikohtaisesti
- perehdytyksen sisältö

4.1.1 Pitkäaikassairaat lapset

Pitkäaikaisesti sairaan lapsen vaativamman lääkehoidon (esim. diabetes, epilepsia, ADHD) toteuttamiseksi työntekijä tarvitsee lapsikohtaisen perehdytyksen. Tällöin lasta hoitava taho, yleensä erikoissairaanhoido, perehdyttää työntekijän kyseisen lapsen lääkehoitoon. Järjestelyistä ja lapsikohtaisesta perehdytyksestä tulee sopia lapsen huoltajan ja lasta hoitavan tahon kanssa yhdessä.

Hyvinkään sairaalan diabetespoliklinikka järjestää insuliinipistoskoulutusta kerran vuodessa. Diabetespoliklinikka lähettää koulutuskutsun keväällä kuntien varhaiskasvatuksesta vastaaville. Muina aikoina on mahdollista saada sopimuksen mukaan rajallisempaa koulutusta diabetespoliklinikalla tai päiväkodissa. Hyvinkään sairaalan diabetespoliklinikan yhteyshenkilö; diabeteshoitaja Pirjo Koivula, pirjo.koivula@hus.fi. Koulutuksen yhteydessä on mahdollista antaa käytännön näytöt insuliinihoidosta.

4.2 Adrenaliinikynä

Adrenaliinikynä (Epipen® ja Jext®) on tarkoitettu maallikkokäyttöön ja on lapsen henkilökohtainen lääke. Anafylaksiassa adrenaliini on hengen pelastava hoito, jota ei tule epäröidä antaa.

Tärkeää on, että koko päiväkodin henkilöstö perehtyy injektorin käyttöön tilanteissa, joissa päiväkodissa on lapsi, jolle on määrätty adrenaliinikynä. Käyttöön voi perehtyä esim. Terveyskirjaston Adrenaliinikynän käyttö – ohjeistuksen avulla. Ohjeistuksessa on myös linkki annosteluvideosiin. <https://www.terveyskirjasto.fi/ldk00401>. Apteekeista on mahdollista tilata harjoituskynät, jotka eivät sisällä neulaa tai lääkeainetta. Harjoituskynän avulla pistämistä voi harjoitella rauhallisessa tilanteessa.

Kuvaa tähän, kuinka perehdytään adrenaliinikynän käyttöön

4.3 Osaamisen ylläpitäminen

Osaamisen ylläpitämisen tavoitteena on tukea työntekijän lääkehoidon osaamista. Työntekijällä voi olla tarve palauttaa mieleen aiemmin koulutuksessa opittuja asioita ja lääkehoidon osaamista. Osaamisen ylläpitämisessä voi hyödyntää alla olevia materiaaleja.

Astma ja allergiat

Allergia-, iho- astmaliiton; Lapsen astman –videosarja: <https://www.allergia.fi/ohjevideot/lapsen-astma/>

Opasvideo Babyhalerin käyttöön:

<https://www.apteekki.fi/annosteluvideot/annosteluvideot/babyhaler-tilanjatke.html>

Opasvideot mm. nenäsuihkeen, silmätippojen antoon:

<https://www.allergia.fi/ohjevideot/>

Epilepsia

Yleistä lasten- ja nuorten epilepsiasta:

<https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/epilepsia>

Epilepsia päiväkodissa:

<https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/epilepsia/epilepsia-p%C3%A4iv%C3%A4kodissa-koulussa-ja-harrastuksissa>

Epilepsiakohtauksen hoito:

<https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/tietoa-lasten-sairauksista/epilepsia/epilepsiakohtauksen-ensiapu>

5. Lääkehoidon toteuttaminen

Lähtökohtana on, että lapsen lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti kotona. Varhaiskasvatuksessa lapselle annetaan vain välttämättömät lääkkeet. Säännöllistä lääkitystä tarvitsevien lasten huoltajia voi hoidettavan sairauden luonteesta riippuen kehottaa keskustelemaan lasta hoitavan lääkärin kanssa siitä, olisiko lapselle mahdollista määrätä pitkävaikutteisia lääkkeitä, jolloin lapsen lääkehoidon toteuttaminen onnistuisi kotona aina ennen ja/tai jälkeen hoitopäivän.

Varhaiskasvatuksessa annettava lääkehoito perustuu lääkärin määräykseen ja lääkereseptiin. Akuutissa tilanteessa lääkkeen antoa voidaan toteuttaa myös terveydenhuollon ammattilaisen ohjeen mukaisesti (esim. Myrkytystietokeskus).

5.1 Lääkehuolto

Varhaiskasvatuksessa lapselle annettavat lääkkeet tuodaan päiväkotiin annostusohjeineen niiden alkuperäispakkauksessa. Lisäksi tulee olla kirjallisesti tiedossa seuraavat tiedot:

- lapsen nimi
- lääkkeen nimi
- lääkkeen vahvuus
- mihin aikaan lääke annetaan
- missä lääke säilytetään (lämpötila)
- miten lääke annetaan (niellään, veteen sekoitettuna, hengitettävä jne)
- avaamispäivämäärä pakkauksiin, joissa on rajattu säilyvyys (esim. silmätipat, insuliinit)

Lääkkeet ovat lapsen henkilökohtaisia, eikä niitä saa antaa toiselle lapselle.

5.2 Lääkkeiden säilytys

Lääkkeet säilytetään lukitussa lääkekaapissa selkeästi lapsen nimellä varustettuna sekaantumisen estämiseksi.

Lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Jääkaapissa säilytettäviä valmisteita ei saa säilyttää jääkaapin ovenssa (lämpötilavaihtelut/liian korkea lämpötila) tai niin että ne osuvat jääkaapin takaseinään (jäätymisvaara). Lämpötilapoikkeamatilanteissa tulee olla yhteydessä apteekkiin lääkkeen käyttökelpoisuuden varmistamiseksi.

Kuvaa tähän toteutus lääkkeiden säilyttämisestä

*-säilytyspaikat (jos lukollinen kaappi, kenellä avaimet, onko jääkaapissa esim. erillinen laatikko lääkkeille)
-miten estetään lasten lääkkeiden sekaantuminen, jos päiväkodissa on useampi lääkehoitoa tarvitseva lapsi*

-miten (kuka ja milloin) säilytyslämpötilat varmistetaan, käytetäänkö esim. lämpömittaria ja lämpötilaseurantalomaketta (liite 5)

-miten toimitaan, mikäli lämpötilat eivät ole tavoitealueella

Insuliinin säilytyksessä tulee kiinnittää huomiota oikeaan säilytyslämpötilaan. Käytössä oleva insuliinikynä säilyy valmisteesta riippuen huoneenlämmössä 4-6 viikkoa ja avaamaton insuliinikynä säilytetään jääkaapissa +2 - +8 asteen lämpötilassa. Varmista, että insuliinipakkaus ei pääse koskettamaan jääkaapin takaseinää, koska insuliini on herkkä jäätymiselle.

Silmätippojen kerta-annos pipetit säilytetään alkuperäisessä alumiinipussissa. Valmisteet ovat herkkiä valolle.

Vanhentuneet ja käyttämättä jääneet lääkkeet annetaan lapsen huoltajille, jotka toimittavat lääkkeet apteekkiin hävitettäväksi.

Kuvaa tähän, mitä muita lääkkeitä säilytetään, esim. joditabletit, lääkehiili?

5.3 Lääkkeiden antaminen ja dokumentointi

Lääkehoitoon koulutettu henkilökunta toteuttaa lääkkeiden antoa lapsen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkkeitä käsiteltäessä noudatetaan aseptista työtapaa: huolehditaan käsihygieniasta sekä käytettävien välineiden ja työtasojen puhtaudesta.

Akuutissa tilanteessa lääkkeen antoa voidaan toteuttaa myös terveydenhuollon ammattilaisen ohjeen mukaisesti. Akuutit lapsen lääkehoitoon liittyvät kysymykset esitetään ensisijaisesti lapsen huoltajille. Ellei huoltajia tai sovittua hoitavaa tahoa tavoiteta, otetaan yhteys tarvittaessa päivystysapunumeroon tai hätänumeroon.

Lapsen lääkehoidon toteuttajan tulee **aina** ennen lääkkeen antamista varmistua seuraavista asioista:

- lapsen henkilöllisyys
- oikea lääke
- oikea annos
- oikea lääkekuoto
- oikea annosteluajankohta
- oikea antoreitti
- lääkkeen käyttökelpoisuus (kestoaika)

Tärkeä osa turvallista lääkettä on lääkähoidon vaikutusten seuranta. Se on kaikkien lääkehoidon osallistuvien tehtävä. Vaikuttavuuden arviointi kattaa lääkehoidon oletettujen positiivisten vaikutusten ja mahdollisten haittavaikutusten arvioinnin, seurannan ja kirjaamisen lapsen lääkekorttiin. Seurannan apuna voidaan käyttää Lapsen lääkekorttia (liite 3), johon kirjataan annettu lääke ja seuranta.

 Kuvaa tähän käytänteet lääkkeiden antamiseen ja dokumentointiin liittyen. Kuinka toimitaan, mikäli havaitaan esim. lääkkeen aiheuttama haittavaikutus.

6. Lääkehoidon turvallisuus

Riskien tunnistaminen ja kirjaaminen sekä tämän tiedon tuominen käytäntöön ovat ennakoivan riskienhallinnan ja lääkitysturvallisen toiminnan edellytys.

6.1 Riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Lääkehoidoprosessiin liittyy aina sen erityispiirteiden mukaisia riskejä. Riskit voivat liittyä esimerkiksi toimintaympäristöön, henkilöstöön, lääkkeen käyttäjään tai lääkehoidon vastuisiin. Ennakoivalla riskienhallinnalla mahdollistetaan lääkehoidon turvallisuus.

Riskilääkkeeksi kutsutaan lääkettä, jonka annosteluun, käsittelyyn ja säilytykseen liittyy turvallisuuden kannalta erityisiä riskejä tai väärinkäytön mahdollisuus. Riskilääkkeet ovat lääkehoidossa tavanomaisesti käytettyjä lääkkeitä, jotka väärin annettuina saattavat aiheuttaa vakavia haittoja. Niiden käyttö vaatii erityistä tarkkaavaisuutta lääkehoidoprosessin jokaisessa vaiheessa. Esimerkiksi insuliinit, ADHD-lääkkeet ja epilepsialääkkeet ovat riskilääkkeitä, joita lapsella voi olla käytössä. Taulukossa 1 on kuvattu päiväkodissa tunnistetut lääkehoidon prosessin riskit sekä käytössä olevat riskilääkkeet, keinot riskien välttämiseksi sekä toiminta riskien toteutuessa.

 Täytä taulukkoon 1 tunnistetut riskit ja riskilääkkeet

Taulukko 1. Tunnistetut riskit, käytössä olevat riskilääkkeet, ennaltaehkäisy ja toiminta poikkeamatilanteessa

Riskilääke	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi	Toiminta tilanteissa, joissa riski on toteutunut
Insuliinit <i>Valmisteen kauppanimi</i>	Väärä annostelu → liian korkea tai matala verensokeri (hyper- tai hypoglykemia) Lääke antamatta → liian korkea verensokeri Pitkä- ja lyhytvaikutteiset insuliinit sekoitetaan toisiinsa.	Verensokerin seuranta! Annostuksen oikeellisuuden ja annoksen varmistaminen ennen lääkkeen antamista. Mahdollinen kaksoistarkastuksen tekeminen Huomioidaan että kynissä eri vahvuuksia!	Yhteys huoltajiin, tarvittaessa soitto hätänumeroon Lapsen voinnin tiivis seuranta Verensokerin mittaaminen

	Yliannostelu tai annostelu väärälle henkilölle voi johtaa kuolemaan. 		
ADHD-lääke <i>Valmisteen kaupan nimi</i>	Yliannostelu tai annostelu väärälle henkilölle voi johtaa kuolemaan Valmiste kuuluu huumaaviin lääkevalmisteisiin, joiden väärinkäyttöriski on olemassa 	Annostuksen oikeellisuuden ja annoksen varmistaminen ennen lääkkeen antamista Lukollinen säilytys ja pääsy vain lääkehoitoa toteuttavilla henkilöillä 	Yhteys huoltajiin, tarvittaessa soitto hätänumeroon
Lääkkeen antaminen	Lääke annetaan väärälle lapselle 	Lapsen henkilöllisyys varmistetaan aina esim. <i>miten</i>	Yhteys huoltajiin, tarvittaessa soitto hätänumeroon
Pistostapaturma	Insuliinia pistävä työntekijä pistää vahingossa itseään 	Huolellinen perehtyminen insuliinineulojen turvalliseen käyttöön 	Yhteys työterveyshuoltoon
Lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön riittävyys			

6.2 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Aina, kun toiminnassa on mukana ihmisiä, tapahtuu myös inhimillisiä virheitä ja erilaisia vaaratapahtumia. Vaaratapahtumilla tarkoitetaan sekä haittatapahtumia että niin sanottuja läheltä piti -tapahtumia. Haittatapahtumassa poikkeama on edennyt lapselle asti, kun taas läheltä piti -tapahtumissa poikkeama on havaittu ja korjattu ennen sen tapahtumista lapselle.

Kun lääkehoitoon liittyvä vaaratapahtuma havaitaan, tehdään välittömästi tarvittavat toimenpiteet

vaaran poistamiseksi ja vaikutusten minimoimiseksi. Vaaratapahtuma voi liittyä esimerkiksi lääkkeen annosteluun, antamiseen, kirjaamiseen tai säilytykseen.

Kaikki lääkehoitoon liittyvät vaaratapahtumat ja läheltä piti- tapahtumat kirjataan *mihin* (esim. *erilinen lomake liite 6 , WPro -järjestelmä yms*). Ilmoitusten tarkoituksena ei ole etsiä syyllisiä, vaan tavoitteena on oppia tapahtuneesta ja kehittää tarvittavia suojauksia vastaavan tilanteen toistumisen ehkäisemiseksi. Läheltä piti -tilanteet ja poikkeamat käydään läpi henkilöstön kesken avoimesti ja tilanteesta oppien. Poikkeamista ilmoitetaan myös lapsen huoltajalle.

 Kuvaa tähän käytänteet, kuinka poikkeamatilanteissa toimitaan ja toimintaa kehitetään tapahtuneen pohjalta.

Lähteet

Saarsalmi Olli (toim.) 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Sosiaali- ja terveysministeriö, Stakes ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/71936/URN%3aNBN%3afe201504226169.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

STM 2012. Pitkäaikaissairaiden lasten lääkehoidon turvallinen toteuttaminen lasten päivähoidossa. Saatavissa: https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/trygg-lakemedelsbehandling-av-langtidssjuka-barn-inom-barndagvarden.

Valvira 2019. Lääkehoidon toteuttaminen. Saatavissa: https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammatinharjoittaminen/laakehoito/laakehoidon_toteuttaminen